

próza

Rátz-Illés Mária
Ágyas-bogas

Gitta Terehába költözése óta egy hitvány, kinyitható kanapén aludt, aminek két része között La Manche-nyi hézag húzódott. Aki aludt már ilyen csuklós csodán, az tudja, miről van szó.

Pár hónapig tűrte a kiképzést, biztatta magát Napóleonnal és a priccsele, aztán gondolt egyet, és elment az áruházba ágyat venni. Külön az összeszerelésért is fizetett, mert ugye legény és szerzőszám híján nemigen tudná saját erőből összerakni.

A megbeszélte időpontban két roppant szexi, kucsmás-salopétás, bagó- és röviditalszagot árasztó, félrészeg ipse fel is szuszakolta a becsülettel összerakott ágyat az előszobába, élére állítva, mert máshogy nem fért be. Már búcsúztak, mire Gitta felfogta, hogy ezek tényleg itt fogják hagyni ezzel a jéghegynyi monstrummal, és kezdett reklamálni, hogy márpedig ő külön honorálta, s még honorálna itt helyben is, ha az ágy elfoglalhatná a számára kijelölt helyét a hálószobában.

Nézze, hölgyem – mondta a kettő közül az okosabbik – maga az összeszerelésér' s az ágyé' fizetett. Itt az ágy, össze is van szerelve, úgyhogy éri a széle a hosszát a dolognak. A viszlonlátásra! – s azzal pá puszi, otthagyták a megszeppent leányt az óriási franciaágygal az előszobában.

Gitta rágyújtott, hogy tudjon gondolkozni, hogyan is oldja meg ezt a váratlan problémát.

– Olyan nincs, hogy nem lehet – mondta magának, s nekib őszülve húzni kezdte az ágyat át a konyhán a háló felé. Ment is, mint a karikacsapás, egészen addig, amíg be kellett volna venni a kanyart a hálószoba irányába két szűk kis ajtókon keresztül. Ott megállt ő, az ágy, meg a tudomány. Próbálta erre is, próbálta arra is, de valahol mindig megszorult.

– Úgysem adom fel! – gondolta vándamos elszánással, és kezdte visszafelé cipelni az egész miskulanciát, matracostul, ágyrácsostul abban a reményben, hogyha a nappaliba be tudna fordulni, onnan is van egy bejárata a hálószobának. A kanyarnál megint bevette a bogot, az ágy a negyedik befordult ugyan, de onnan se előre, se hátra, se le, se fel.

– Pfff, én mindjárt agyfaszt kapok! – mérgelődött, s kezdte a bögés kerülgetni. – Ha se előre, se hátra, akkor szét foglak szerezni, darabokban behordalak, s ott újra összeraklak, és kész, én nyertem! – jutott végső elhatározásra, mint Mel Gibson a Rettenthetetlenben, mikor harci beszédét tartotta a sok kékesgű komájának.

Igen ám, de hiába tüzült neki Gittának, nem volt szerszáma. Az ágy darabjait valami ravasz hatszögű csavarokkal fogták egymáshoz. Na, majd a szomszéd – gondolta. Átcaplatott, kopogott, de se kép, se hang. Visszament, nézte az ágyat, de az a távollétben sem lett kisebb, sem az ajtótokok nagyobbak.

Barkácsbolt! – esett le a tantusz Gittának. Valahogy nagy nehezen kifarolt az ágy mellett a bejárati ajtóig, és elindult a közelben lévő barkácsboltba.

– Kisasszony, az a hatfejű bassz, amit ilyen vehemensen emlegetni tetszik, az a hexagon lehet – állapította meg kimerően az eladó. – Milyen méretet tetszik parancsolni? – kérdezte, majd hősünk tanácstalanságát látva kiterített – túlzás nélkül – harminc féle kis műtűt, mindnek hatszögletű feje volt.

Gitta törte a fejét, s ilyeneket mondott magában: a nagynyvalya rángatná fel s alá holtáig, aki ezt kitalálta, ráadásul ennyi félét, majd huszárvágással megoldandó a problémát, megvette az összeset. Zsákmányával büszkén caplatott haza, és némi szelektáció után, diadalmas mosollyal csavarta ki mind a hat darab, a szerszámhoz tökéletesen illeszkedő csavart. Igen ám, de a hetedik csavar és az összes többi másféle volt. A harminc vadiúj akármiből egyik sem talált. Gittának újra nekiöltözött, és kacskaringós káromkodásokat eregetve visszarohant a boltba. Ott a szenttelen eladónak újra elpanaszolta, hogy né', hogy járt, s újabb aparátok szükségessége merült fel égető sürgősen, mert most már az ágy részben darabjaira is hullott, de logika nélkül, s félő, hogy amit nem csavart ki, az előbb-utóbb fogja magát, s kitérik.

Az eladót sem a szapora szóáradat, sem a bőszen lebegtetett szempillák nem hatották meg. Morózusan elővett tizenkét féle csavarhúzó, és Gitta figyelmébe ajánlotta, hangsúlyozva a csillag és a laposfejű szerszám közötti elementáris különbséget.

– A tetőd, az legyen lapos – áldotta meg magában Gitta, amikor újra megvette a teljes palettát.

Bizakodva indult haza, hogy na, most már menni fog ez, mint a karikacsapás. Ágyat szerelni legalább kétemberes móka, konstátálta szomorúan, mikor rájött, hogy nem tudja egyszerre mindkét végét tartani, vagy egyszerre emelni és csavarni... Végül nagy nehezen csak sikerült darabokra szedni a lassan halálos ellenségnek érzett nyoszolyát, de sajnos, túl apró darabokra, ugyanis innen-onnan, spontán és váratlan módon kiszotyogtak ilyen-olyan vaspöcök. Újabb másfél óra ment rá, amíg Gitta rájött, hogy honnan s mivégre, s hogy lehet visszacsinalni, mert nem, nélkülük nem ágy az ágy a lábán.

színház

Rancz Mónika

Párbeszéd nélkül

– 6. Interferenciák Nemzetközi Színházi Fesztivál –

A háborúban nincs párbeszéd, a felek – mint két néma óriás – csak egymásnak feszülnek, a háború a dialógus csődje. Száz év telt el az első világméretű konfliktus vége óta, a 6. Interferenciák Nemzetközi Színházi Fesztivál az évforduló okán a háborút állította a november 22–30. között zajló esemény középpontjába.

A rendezvényt a Kolozsvári Állami Magyar Színház két évente szervezi meg, ilyenkor a Kincses Város teátruma a kortárs európai színház kiemelkedő alkotóit szólítja színpadára. Az idei kiadás változatos kínálatát olyan ismert nevek fémjelezték, mint **Milo Rau**, **Luc Perceval** vagy **Toni Servillo**. Nem hiányoztak az izgalmas kísérőprogramok sem, mint a Bodor Ádám-beszélgetés vagy a Térey János-könyvbemutató, illetve a különböző alkotócsapatok tagjaival való közönségtalálkozók.

Tompa Gábor, a fesztivál igazgatója az eseményt **Eimuntas Nekrošius** emlékének ajánlotta. A neves litván rendező nem sokkal a fesztivál kezdete előtt hunyt el, itt utolsó rendezését, a *Sons of a bitch (Kurafiak)* című produkciót láthattuk. Az előadást nézve nehéz elvonatkoztatni ettől a kontextustól, s nem végrendeletként és egyben gyászjelentésként tekinteni rá.

Lassan-lassan csak összeállt az egész. Bár recsegett és billegett, hősünk mégis úgy érezte, győzött, és a világ legeslegesleg szebb ágyikója az övé. Bűdös volt, éhes, szomjas, kezéről a bőr leverte, de elégedett.

A nóta végén a sejhajra megérkezett az aktuális lovag, és megkérdezte, van-e gyümölcsleves.

Gitta finoman és nőiesen hamarjában mind a tizenkét csavarhúzóhoz hozzávágta.

A mű finom költői hangon „beszél”, mítoszok és bibliai utalások fűzérével, s a litván nép (idén centenáriumi ünnepnek) történelmének összefüggéseinek keresztül szól a túlélésről, a fennmaradásról. A színpadi világ szurreális: olyan, mintha a halálról beszélnének hozzánk, annak a tudásnak a birtokában tekintve vissza a jelenre.

A különböző előadások a háború számos aspektusát, lehetséges megközelítését mutatták be. A háború lehet belső konfliktus, olyan harc, amely az emlékezet-

Jelenet az Iphigénia Auliszban / Occident Express c. előadásból

tel, a belső valósággal szemben folyik az egyén és környezete között. Ez jelenik meg az *Izsméné* című előadásban, amely az erős vizuális és auditív megoldások sorozatán keresztül egy poétikus megfogalmazását adja Izsméné halál előtti emlékezésének. A színpadon vékonyan végigfutó vízréteg mintha önmön tükre lenne, magát benne szemlélve vizsgálja a múlt viszályait. A víz visszaverődése a velünk szemközti falon vehető ki, **Marianne Pousseur** színésznő minden mozdulatát követhetjük – az így kivetített – fodrozódó

hullámzásban. Ezen mozgáshoz hasonlítható az előadás ritmusa is, amely egy meditatív elmélkedéssé alakítja azt.

A háború kevésbé csendes, inkább nyers és brutális mivoltát láthattuk a fesztivál azon két előadásában, amely a jelen és közmúlt háborúiról szól.

A **Milo Rau** rendezte *Compassion. The history of the machinegun (Együttérzés. A gépfegyver története)* című mű az együttérzés lehetetlenségéről beszél. A dokumentarista jellegű előadás az Afrikában és a Közel-Keleten dúló háborúkkal, vérengzésekkel szembeni európai attitűdöt mutatja be, azt, ahogyan a segítség ideája mögött az elutasítás védekező gesztusa rejlik, s így a támogatás, az együttérzés mindössze látszólagos marad. Az előadás, amely bővelkedik (ön)íroniában, bátran foglal állást kényes társadalmi kérdésekben, hasonlóan az *Iphigénia Auliszban / Occident Express* című darabhoz. **Anna Badora** rendezése két drámát állít egymás mellé: Euripidész ókori tragédiáját a háborúba készülő, a legfőbb áldozatra, lány meggyilkolására is képes Agamemnónról, és Stefano Massini kortárs olasz írónak a jelenkori, épp Európába tartó menekültekről szóló szövegét. A háború meg sem jelenik a színen, de így talán még fenyegetőbb borul a szereplők feje fölé.

A 6. Interferenciák előadásai különbözően foglalták meg a háború természetét, más és más módon hívták meg a nézőket közös gondolkodásra, azért, hogy valódi párbeszéd jöhessen létre. Ugyanis a béke a dialógusban (is) rejlik.

LAPSZÁMUNKSZERZŐI

- Bálint Kinga Katalin** (1992, Székelyudvarhely) újságíró
- Bálint Tamás** (1985, Székelyudvarhely) költő, közgazdász
- Bogdán László** (1948, Sepsiszentgyörgy) költő, író, újságíró
- Duma-István András** (1954, Klézse) költő, író, tanító
- Farkas Árpád** (1944, Siménfalva) író, költő, műfordító
- Farkas Wellmann Endre** (1975, Marosvásárhely) költő, szerkesztő
- Kertész Dávid** (1993, Tiszaásvány) író, költő
- Király Farkas** (1971, Kolozsvár) költő, író, műfordító, szerkesztő, újságíró
- Király László** (1943, Sóvárad) költő, író
- Kovács-Ujzász Péter** (1996, Kolozsvár) költő
- Lövetei Lázár László** (1972, Lövete) költő, műfordító, szerkesztő
- Lőrincz P. Gabriella** (1982, Beregszász) költő, író
- Miklóssi Szabó István** (1977, Sepsiszentgyörgy) író
- Muszka Sándor** (1980, Kézdivásárhely) költő, író
- Orbán János Dénes** (1973, Brassó) költő, író, dramáiró
- Páll Lajos** (1938, Korond - 2012, Székelyudvarhely) költő, festőművész
- Păteanu, Gelu** (1925, Kolozsvár – 1995, Budapest) műfordító, költő, író
- Rancz Mónika** (1996, Csíkszereda) teatrológus
- Péter Beáta** (1982, Csíkszereda) teatrológus, újságíró
- Rátz-Illés Mária** (1982, Székelyudvarhely) író, jogász, marketingszakember
- Szentmártoni János** (1975, Budapest) költő, író, a Magyar Írószövetség elnöke
- Szekáry Zsuzsanna** (1986, Budapest) képzőművész, kulturális újságíró
- Tóth László** (1953, Kézdivásárhely) újságíró
- Turczai István** (1957, Tata) költő, író, műfordító, szerkesztő, egyetemi tanár
- Varga Melinda** (1984, Gyergyószentmiklós) költő, szerkesztő

Lapszámunkat **Dávid Botond** fotográfus (1972, Székelyudvarhely) műveivel illusztráltuk.

Készült a **Kárpát-medencei Tehetséggondozó Nonprofit Kft. Előretolt Helyőrség Íróakadémia** programja keretében. A lap része az **Előretolt Helyőrség-lapcsaládnak**. Az Erdélyi Médiatér Egyesület megbízásából kiadja a Varjúvár Kiadó Kft. • Főszerkesztő: **Szentmártoni János** • Felelős szerkesztő: **Sántha Attila** • Szerkesztők: **Bálint Tamás, Muszka Sándor, Péter Beáta, Varga Melinda** • Főmunkatárs: **Miklóssi Szabó István** • Szerkesztőségi titkár: **Tímár Mónika** • Tördelés, korrektúra: **Prima Press Kft.** • Kiadó: RO-410066 Nagyvárad, Spiru Haret utca 1. szám • Szerkesztőség: RO-530211 Csíkszereda, Márton Áron utca 18 • Postai cím [2019. január 1-jétől]: Varjúvár Kiadó, RO-530220 Csíkszereda, OP 1, CP. [postafiók] 31. E-mail: office@eloretolthelyorseg.ro • ISSN 2601-8446, ISSN-L 2601-844.